

Szabad Rádiók Magyarországi Szervezete
Hungarian Federation of Free Radios
1066 Budapest, Ó u. 11. I/6.; Tel/Fax: (06-1)-3111-855
E-mail: iroda@szabadradio.hu
Honlap: <http://www.szabadradio.hu/>
Ügyvivők: Giczey Péter, Csabai Gábor, Sülyi Péter
Irodavezető: Kovács Orsolya

---

1) Közösségi (non-profit, „harmadik típusú”, szabad) rádiók helyzete

ORTT-nyilvántartás szerint Magyarországon

- 59 kisközösségi rádió (nem-nyereségérdekelt + közműsorszolgáltató) – fél évenként pályázható, viszonylag egyszerű frekvenciapályázattal, sok könnyítés (pl. nem kell fizetni sugárzási terv készítési díjat, műsorszolgáltatói díjat, pályázható adóberendezés stb.); viszont: max. 3-5km-es vételkörzet
- 11 „nagyközösségi” rádió (nem-nyereségérdekelt) (jóval nagyobb vételkörzet, gyakorlatilag non-profit helyi rádió, hátrány: 6-7 évenként lehet pályázni frekvenciára)

Ebből SzaRáMaSzer-tag: 39 rádió (tagbővítés folyamatban) Tagrádiók listája a szervezet weboldalán.

Jellemzők: civil szervezet (v. magánszemély) működteti non-profit módon, önkéntesek készítik a műsorokat, a közszolgáltatói és a kereskedelmi médiától markánsan különböző tartalom és arculat, progresszív zenei kínálat (olykor rétegzene), barátságos, közvetlen hangvétel, elmélyült interjúk

Jellemző problémák: pénzügyi nehézségek, kis vételkörzet (nagyobb városokban ill. tagoltabb domborzatú helyeken probléma), kevés műsorkészítő/technikus (kisebb településeken probléma), ismertség növelése és hallgatók megszerzése nehéz

2) Nemzeti és etnikai kisebbségi műsorok

A közösségi rádiók, mint a marginális csoportok szószólói („hangot adnak a hangtalanoknak”) fontos küldetésüknek tartják a nemzeti, etnikai kisebbségek megszólaltatását – kapacitásaiktól függően. A műsorpolitikában és -struktúrában sokszor keverednek a kisebbségi ill. az idegen kultúrákat bemutató műsorok.

Készülhetnek:

- helyi lakosok bevonásával (magyar vagy idegen nyelven)
- külföldi önkéntesek szerkesztésében (csereprogramok segítségével pl. EVS)

Néhány példa:

Civil Rádió, Budapest (www.civilradio.hu)

A Civil Rádióknak van spanyol nyelvű műsora, cigány és egyéb kisebbségekkel foglalkozó zenei műsora, és -csemegeként - részben kínai nyelvű, a magyarországi kínai közösséggel foglalkozó műsora (Kína virágai). Emellett számos, más népek zenei világából táplálkozó műsor akad, pl. Tabla-Túra (arab zenei műsor), Cigányok ideje (roma zenék), Gouranga (az indiai védikus kultúra magazinja), Málénkij Rockot (az orosz rock múltja és jelene), Kelta zenei óra stb. A rádió egyik fő profilja a world music, rengeteg világzenei műsor van.

Csillaghang Rádió, Budapest (Budafok) (www.csillaghang.hu)

A rádió nemrég megjelentett egy lovári nyelvű CD-t egyházi énekekkel.

Korábban hívtak cigány riportalanyokat a rádióba, de különösképpen nem érdekelte őket a dolog, így idővel sajnos elmaradtak.

Fúzió Rádió, Budapest (Lágymányos) (www.fuzioradio.hu)

Korábban egy kolumbiai műsorvezető készített anyanyelvén műsort – jelenleg nincs ilyen, de tervezik.

Számos, más népek kultúráját bemutató műsor van (pl. finn, orosz, arab zenei műsorok)

Rádió C, Budapest (www.radioc.hu)

Az ország egyetlen, valóban kisebbségi (roma) rádiója (amely egyúttal a legszínvonalasabb világzenei kínálatot adja).

Mustár Rádió, Nyíregyháza

A Mustár FM Rádióknak van cigány műsora valamint külföldi önkéntesek által készített (főként nyelvi) műsorok: ukrán, francia, június 1-től török és egyiptomi önkéntesek érkeznek, nekik is lesz saját nyelvi, kulturális műsoruk, október 1-től további 4 fő és műsor: 2 román (csángó), 1 bolgár, 1 német.

Periszkóp Rádió, Pécs (www.periszkoprado.hu)

A kisebbségi műsorok nemcsak a Magyarországon elismert 13 kisebbség, etnikum képviselőjét takarják, hanem a vételkörzetben ill. Pécssett jelenlévő idegen nyelvű közösségek megcélzását is. Ez utóbbiak (arab, angol, amerikai, kínai, spanyol stb.) esetén első körben azok sajátos zenei világát mutatjuk be heti rendszerességgel (minthogy a rádió profilja zenei), valamint a későbbiekben felvesszük a közösségekkel a kapcsolatot, hogy azok műsorkészítők delegálásával, aktuális hírek közlésével tegyék élővé a műsorok hátterét.

Jelenleg az alábbi műsorok tartoznak a fenti definiált kisebbségi műsor-kategóriába:

- H12-13h: Afrikai zene
- H14-15h: Szerb-bosnyák-bolgár zene Zlatko válogatásában
- K13-14h: Arab-afgán zene
- K16h30-17h: Német kulturális műsor
- Sze07-08h: Angol-amerikai tradicionális zenei válogatás
- Cs9-10h: Pécssett élő nemzetiségek zenéje
- Cs15h30-16h30: hagyományos, élő cigányzene és világzene
- P12-13h: klezmer és jiddis zene
- P14-15h: horvát, görög, balkáni zene Szávai József válogatásában
- Szo08-10h: roma és román zenei válogatás

Pusztai Rádió, Kunszentmiklós

Külföldi önkéntesek nagy számban készítenek műsort. Jelenleg egy spanyol és egy török önkéntes dolgozik a rádióban, előbbi technikusként is. Korábban volt roma műsor is, „de az a igazság, hogy nagyon nehéz szóra bírni őket, nem mernek, nem akarnak és SAJNOS nincs köztük egy ember, aki velem együtt a kisebbségi különböző problémáikról és természetesen sikereikről beszélne a Pusztán.” (a rádió vezetője kubai származású)

Tisza Rádió, Szeged (www.tiszaradioszeged.hu)

Jelenleg egy idegennyelvű (német) műsor van, külföldi önkéntes szerkesztésében.

Tilos Rádió, Budapest (http://tilos.hu)

Legalább 5, saját nyelven szerkesztett műsoruk van – szerb (Burek Forever), kínai (Csodálatos Mandarin), spanyol, portugál és német. Emellett számtalan külföldi zenével, kultúrával foglalkozó program (pl. Keleti pályaudvar, Karaván – arab, Alap – indiai klasszikus, Indiai könnyű, Latin Negyed / Brasilmania – brazil zenék, + népzenei műsorok stb).

A rádió „A kultúrák közötti párbeszéd éve 2008” jegyében idén minden hónapban tematikus hetet szervez egy-egy nagyobb kultúrkör megismertetése érdekében. Eddig voltak: Ősi kultúrák hete (jan), Közel-Kelet és

Iszlám Kultúra Hete (febr), Afrika-hét (márc). A programsorozathoz koncertek („World Party”) is kapcsolódnak.

* * * * *

Utószó gyanánt: az ülésen, akaratomon kívül, talán riasztóbb képet sikerült festeni a közösségi rádiók helyzetéről, mint amilyen az valójában. Az igazság az, hogy közösségi rádiót üzemeltetni nem nehezebb, mint bármely más civil szervezetet. Az ORTT biztosította pályázatokkal még eggyel több is a lehetőség az anyagi feltételek biztosítására (az amúgy rendelkezésre álló NCA és egyéb pályázatok mellett), a rádió szerencsés esetben 1-2 embert is el tud tartani. Közösségi rádiót létrehozni pedig minden más médiumnál könnyebb (számtalan díjfizetési és adminisztratív könnyítés is segíti). Ügyes (civil) menedzsmenttel renegeteget ki lehet hozni egy ilyen rádióból, voltaképpen nagyon is alkalmas arra, hogy a helyi kisebbségek szócsöve legyen. Óriási közösségformáló hatása van, mind a stábon belül, mind a hallgatóság számára. Igaz, hogy nagyon sok belefektetett energiát kíván, főként az elején, hiszen pl a stábtagekat anyagiakkal nemigen lehet motiválni – az is igaz viszont, hogy aki szabad rádiózásra adja a fejét, általában szereti annyira ezt a műfajt, hogy nem szorul külön motiválásra, és ez az a mód, amely minden más médiumnál könnyebben biztosít állandó megjelenési lehetőséget az adott vételkörzeten belül (és az interneten).